

[Magyar válogatott NS-vélemény NS-publicisztika](#)

DLUSZTUS IMRE 2017.10.20 23:36 Fris

sítve: 2017.10.20 23:36

Vissza a gyökerekhez – Dlusztus Imre publicisztikája

Miért felejtettünk el futballozni? A kérdés felvetéséhez minimum abban meg kell egyeznünk, hogy valamikor a sikeres futballnemzetek közé tartoztunk. Volt négy évtized (a harmincas–hatvanas évek), amikor a világelit részeként emlegették a magyar labdarúgást. A sportág népmozgalmi jelleget öltött a tömegességével és azzal, hogy a közbeszéd leggyakoribb tárgya lett. Ennek a népmozgalomnak az ívét nem tudta beroppantani a második világháború, összekötötte a Horthy-rendszert a kemény és a puha kommunista diktatúrával.

A mai helyzet tisztázásához hiteles értékelést kell tartani és a nevén kell nevezni a dolgokat. 1938-ban, '54-ben, '58-ban, '62-ben és '66-ban a világ élvonalában voltunk: két világbajnoki ezüstérem, egy-egy ötödik és hatodik hely mellett a csoportból való kiesés Svédországban, másfél évvel a forradalom leverése és több száz minőségi labdarúgó távozása után épp csak kisiklásnak nevezhető. Jelzem, a Wales elleni rájátszásos kiesés révén 1958-ban még így is a miénk lett a vb 10. helye. 1964-ben bronzérmeket hoztunk el az Európa-bajnokságról, '72-ben ott voltunk a négy között. Az olimpiákon 1952-től 1972-ig három első, valamint egy-egy második és harmadik helyet szereztünk, 1956-ban Melbourne-ben nem indultunk.

Az 1969-es marseille-i vereség a csehszlovákoktól és az 1973-as itthoni 3–3 a svédek ellen már jelentős válságtünetnek bizonyult, mivel lemaradtunk az 1970-es és az 1974-es világbajnokságról. Ebben az időszakban klubcsapataink jól és alkalmanként kiválóan szerepeltek a nemzetközi kupákban. BEK-elődöntőt játszott 1958-ban a Vasas, 1965-ben a Győri ETO, 1974-ben az Újpesti Dózsa, negyeddöntős volt 1956-ban a Vörös Lobogó, 1966-ban az FTC, 1968-ban a Vasas, 1972-ben és 1973-ban az Újpesti Dózsa. A Vásárvárosok Kupájában (VVK, majd UEFA-kupa, azután El) elődöntős volt 1962-ben az MTK, 1963-ban a Ferencváros, 1964-ben és 1966-ban negyeddöntős az Újpesti Dózsa. 1965-ben a Ferencváros megnyerte a sorozatot (a döntőben 1:0 a Juventus ellen), majd 1968-ban is döntőt vívott, ám itt 1:0-ra alulmaradt a Leeds ellen. A következő évben a Dózsa játszotta a finálét a Newcastle ellen, immár oda-vissza vágós alapon, ezüstöt hozva. Az UEFA-kupában 1972-ben elődöntős volt az FTC.

A KEK (Kupagyőztesek Európa-kupája) sorozatában is szépen teljesítettünk. 1962-ben elődöntős volt az Újpest, 1964-ben döntőt vívott az MTK (az újrajátszásban nyert a Sporting), 1966-ban negyedöntőbe került a Honvéd, majd a következő évben a Győri Vasas ETO. 1975-ben a döntőig menetelt a Fradi, ahol már nem bírta a bombaerős Dinamo Kijevvel.

Lehet, hogy unalmas ez a felsorolás, de elég gazdag. És megfelelő alapot ad egy tendenciózus, rosszindulatú kérdésfelvetés (Végh Antal: Miért beteg a magyar futball?) visszautasítására. A magyar labdarúgás a mű megszületésekor, 1974-ben még ép és erős. Ami rágja, nem belső, szakmai gond, hanem a kommunista rezsim titkos foga. Az egyenlődsdi, a szürkeség dicsérete, a kiválóság elgáncsolása, a póráz kézben tartása, a párt- és KISZ-bizottság visszahúzó ereje, a szakszervezeti bizalmik opportunizmusa, az IQ-versengésben örök utolsó munkásőrség vasökle és az egészséget ellenőrző, fojtogató, zsarolással és fenyegetéssel operáló titkosrendőrség mételye. Az a rendszer, amelyik nem engedte meg, hogy nyugatra mehessenek, fejlődhessenek és a tudásukat hazahozva a magyar futballt gazdagíthassák legjobbjaink.

A kérdést úgy kell feltenni, hogy mi történt velünk a nyolcvanas-kilencvenes években. Milyen társadalmi hatások érték a futballt? Miért következett be a szakmai leépülés? Milyen okok vezettek az eredménytelenséghez?

Ne feledjük el, ezért hangsúlyozom is, hogy 1966-ban nem a brazilok, hanem mi játszottuk a legszebb labdarúgást. Azok a meghatározó játékosok (Albert, Mészöly és Bene generációja), ha nincs vasfüggöny, a világ legkeresettebb futballistái közé tartoztak volna, mert a labdarúgás legfontosabb elemében, a játéktudásban nem volt lemaradásunk. Tudtunk védekezni, a támadóharmadban megkezdjük a labda visszaszerzését, lendületesen, támadó felfogásban játszottunk, képesek voltunk befejezni a támadásainkat, ismertük a cselt és a kényszerítőt, gyorsak voltunk, kemények és technikásak, jók voltunk fejjátékban, és mindig voltak nagy lövőink.

Habár ez a generáció megégett Marseille-ben, de egy fergeteges meccsen 1971 nyarán 0–0-t ért el a Maracanában a világbajnoki címvédő Brazília ellen. És a hetvenes években, mint fentebb láthattuk, még mindig volt tartása a magyar futballnak. 1978-ra, 1982-re és 1986-ra (háromszor is kijutottunk a vb-re) még maradt ezekből valami. Baróti Lajos épp negyedszerre vezette világbajnokságra a magyar válogatottat, Mészöly és Mezey pedig még képes volt a magyar futball hagyományait ötvözni a modernitás igényeivel, sőt Mezey korszakos zseniként újra hangszerelte az egész pályás letámadást is alkalmazó totális futballt. Csak épp mindig egy árnyalattal haloványabbak lettek évtizedről évtizedre meghatározó játékosaink.

Az a lényegi kérdés, hogy miért. Természetesen nincs egyetlen ok. Nem csak a grundok felszámolása, a számítógép és az egyéb kütyüsereg elterjedése, valamint a szenvedély hiánya vezetett ide. Ez is, de leginkább a magas szintű szakmaiság hiánya, egészen pontosan három fő jellemző: 1.) abban az időszakban nem tudtunk részt venni a labdarúgás modernizációjában, amikor a tudás tengelye áthúzódott nyugatra; 2.) nincsenek olyan trénerek, akik nemzetközi vagy legalább élvonalbeli tapasztalatukkal ki tudják javítani a hibákat és meg tudják erősíteni, ami jó; 3.) a jelenlegi edzői kar mindent oktat, csak épp játékot nem.

A legutóbbi harminc esztendő futballjából edzői (az utánpótlást is ideértem) és vezetői szinten leginkább a minőségi labdarúgó-pályafutással büszkélkedő exjátékosok hiányoznak. A Mezey-féle edzőképzésen kiképzett szakemberek százai, majd az MLSZ mindenféle stúdiumait kijárók ezrei megtanulták, hogy kell az egy egy elleni játékot felépíteni nyolc nyolcig, majd már a nagypályán tíz tízig, csak épp azt nem tudja néhány tízezer magyar futballista, hogy a tréningen unásig gyakorolt úgynevezett kisjátékok hogyan viszonyulnak a meccsszituációhoz. Arról nem is beszélve, hogy az edzéselemek gyakran köszönő viszonyban sincsenek azzal, ami a mérkőzésen történhet.

Megnézhetünk bármilyen edzést: rengeteg bója, futólétra és egyéb eszköz között zajlik a monoton gyakorlatozás, miközben két generáció felejtett el cselezni, háromszögelni, erősen lőni és pontosan fejelni. A mai szakmai követelményrendszer azt írja elő, hogy a különböző életkorokhoz igazított pályaméreteket megfelelő létszámban töltsék ki a játékosok úgy, hogy az elsőrendű cél a labda járatása és megtartása legyen. Ne cselezzen, ne lőjön, ne fejeljen a gyerekek – ezt éri el a kapu és kapus nélküli kisjátékok zöme.

Végezetül egy nem is oly spontán összehasonlítás. Az 1986-os vb-n szereplő magyar válogatott keretéből ma senki sem tölt be meghatározó szerepet a magyar labdarúgásban. Az NSZK akkori labdarúgói közül ellenben Matthäus, Völler, Magath, Rummenigge, Augenthaler és Dieter Hoeness meghatározó tényező volt, illetve ma is az.

Vissza kell térni a gyökerekhez, magához a játékhoz. És a jó játékosokhoz.

